

der besmettelijkheid en der verspreiding der syphilis te geraken, de eenige bron om de middelen te leeren kennen om die ziekte te bestrijden en is dus van eene geheel andere opinie dan Ds. PIERSON, die steeds volhoudt dat alleen hij en slechts die enkele medici die het met hem eens zijn, iets van die zaken afweten. De juistheid van Prof. GUNNING's bewering zal wel door geen enkel medicus worden gewraakt. Wie toch kent beter dan de medicus de uitbreiding der syphilis; wie is beter dan hij in staat te beoordeelen hoevelen onder de ongetrouwden consumenten zijn van het artikel extra matrimoneele gemeenschap; wie is beter dan hij in staat het goochelen met statistiek, de verkeerde interpretaties, o. a. met betrekking tot de z.g. „mediate contagion”, te doorzien, waarmede van zekere zijde het groote publiek systematisch bewerkt wordt; wie beseft beter dan de medicus de ellendige wijze waarop de meeste gemeentebesturen zich van een sanitair toezicht in naam kwijten? Ware het niet dat het mij, om redenen die ik reeds elders heb medegedeeld, voorkomt dat het oogenblik om bij de Regeering op sanitair toezicht aan te dringen thans niet gekomen is, dan zou ik in die verklaring van Prof. GUNNING een krachtig argument voor de leden der Maatschappij voor Geneeskunde zien, om zich dienaangaande tot de Regeering te wenden.

Waar Prof. GUNNING van de medici, voorstanders van sanitair toezicht, verlangt dat zij niet met een onbepaalden wensch maar met een uitgewerkt Wetsvoorstel bij de Regeering aankloppen, acht ik dien eisch alleszins billijk en acht ik dit zelfs in het belang van de zaak. Eerst dan zou toch eerst blijken of de Heer GUNNING gelijk heeft als hij beweert dat de eenige wijze waarop sanitair toezicht kan worden uitgeoefend zou bestaan in het onderzoeken van eene enkele klasse van vrouwen. Dan zou misschien meer toenadering tusschen de verschillende partijen kunnen worden verkregen, als bleek dat bijv. werd voorgesteld ook mannen te onderzoeken. Immers heeft Ds. PIERSON, de apostel van het prostitutiebond, onlangs op de meeting te Middelburg zich bereid verklaard een adres aan de Regeering te onderteekenen, waarbij *zoodanig* sanitair toezicht gevraagd werd. We mogen toch ook niet voorbijzien dat wij medici niet de prostitutie maar de syphilis bestrijden en de bestrijding van de eerste gaarne aan H.H. idealisten willen overlaten en dat de eenige reden waarom tot nu toe sanitair toezicht alleen bij prostituées geschiedde, gelegen was in de kans om daar het contagium aan te treffen en dus te kunnen isoleeren.

A. P. FOKKER.

O P E N B R I E F

AAN

Prof. Dr. B. J. S T O K V I S.

Waarde Ambtgenoot!

Na de publicatie van mijn laatste artikel over de harttonen meende ik dat de kwestie tusschen ons genoegzaam was toegelicht. Uw laatste artikel (in n°. 12 van dit *Tijdschrift*, Jaargang 1881) bewijst mijne vergissing. Met een

„open brief” richt ik mij tot U, omdat die mij toeschijnt in de gegeven omstandigheden voordeelen aan te bieden.

Ik dank U voor de welwillendheid die, als alles wat van Uwe hand komt, ook Uw stukje tegen mij, zelfs voor mij, aangenaam maakt. Wees overtuigd, dat ik liever alle klapvliezen van de aarde verwijderd zou zien dan dat ons verschil over de eigenschappen van die dingen mij één onvriendelijk woord tegen U zou doen neêrschrijven.

Met Uwe redeneering, die a priori moet bewijzen dat de klapvliezen wel in staat zijn een „toon” voort te brengen, kan ik mij op principieele gronden niet vereenigen. Van twee dingen één: of van de door U aangehaalde steenen, van den percussiehamer en van de linnen zakdoeken geldt hetzelfde als van de klapvliezen (wat niet door U bewezen wordt en mij onwaarschijnlijk voorkomt) en — waarom blijft Gij dan niet bij de klapvliezen? of van al die dingen geldt niet hetzelfde en — waarom blijft Gij dan niet bij de klapvliezen? Daarenboven, als Gij meent dat in eene redeneering a priori mijn „hoofd-argument” ligt, vergist Gij U: wees zoo vriendelijk mijn vorig stukje na te lezen en Gij zult van Uwe vergissing overtuigd zijn.

Van mijn eerste proef, spanning der klapvliezen door tusschenkomst van eene luchtkolom waarbij het geluid verandert naarmate de luchtkolom verandert, zegt Gij: „dit argument is zeker niet bijzonder klemmend; wij hebben het hier met bekende resonantie-verschijnselen te doen.” Ik kan Uw standpunt niet goedkeuren. Of die lucht door „resonantie” in trilling gebracht is, kunnen wij een oogenblik ter zijde laten. Het geldt hier de beantwoording der vraag: wordt het geluid dat wij hooren door de lucht teweeggebracht of niet. Dat door de aangehaalde proef bewezen wordt dat de lucht een zeer belangrijk aandeel heeft aan de vorming van het geluid erkent Gij, maar mijne bedoeling was te bewijzen dat de klapvliezen in deze omstandigheden in het geheel geen geluid geven, hetgeen Gij nog altijd zonder betoog volhoudt.

Gij spreekt steeds van „resonantie”; permitteer mij evenwel op te merken, dat Gij het naar mijne overtuiging niet nauw genoeg neemt met het gebruik van dit woord. Zoo spreekt Gij van resonantie naar aanleiding van het geluid dat bij het ontkurken der flesch gehoord wordt: „de glazen wand wordt in trilling gebracht en de in de flesch bevatte lucht geraakt nu mede in trilling.” Waarom, zoo vraag ik ook hier, neemt Gij aan dat de wand primair trilt? Gij levert geen bewijs. Uwe voorstelling is onjuist: de wand der flesch is hier niet werkzaam in den door U bedoelden zin. Ziehier het bewijs. Het geluid van den wand kan zeer gedempt worden als men, met de hand bijv., de flesch omklemt: het is bekend. En of men nu bij de ontkurking de flesch omklemt of niet — het geluid verandert er niet door. Mij dunkt, dat het onmogelijk is krachtiger te bewijzen dat bij de ontkurking der flesch de wand niet meêtrilt. Hoewel een flesch geen klapvlies is, is hieruit toch duidelijk op te maken, dat men niet te lichtvaardig mag zijn met het aannemen van „resonantie.”

Tegenover Uwe voorstelling in de laatste alinea van blz. 168 wensch ik de volgende te stellen, die mij toeschijnt de eenige juiste te zijn. Er zijn o. a. drie gevallen mogelijk: 1°. Eene met groote snelheid zich verplaatsende lucht-massa kan de „open staande” klapvliezen meêslepen, plotseling sluiten en sterk spannen. Maar 2°. als bijv. de ballon die de lucht voortdrijft een gering weerstandsvermogen heeft en berst bij eenigermate verhoogde drukking zal de lucht

die zich snel verplaatst de klapvliezen kunnen meêslepen, plotseling sluiten, maar niet sterk spannen. En 3°. als de weinig uitrekbare klapvliezen zonder eene andere spannende kracht dan hun uiterst gering gewicht gesloten en, in ons geval, convex naar buiten zijn, zal, als plotseling de sterke ballon wordt samengedrukt, de luchtverplaatsing bijna nul kunnen zijn en toch de spanning der klapvliezen in zeer korten tijd van nul zeer hoog kunnen worden.

Indien de klapvliezen een geluid konden geven, zou het slechts kunnen gebeuren ten gevolge van de plotselinge spanning. De lucht kan een geluid geven door plotselinge belemmering eener snelle verplaatsing (als in de ont-kurkte flesch). Wil men dus weten, of de klapvliezen ten gevolge van plotse-linge spanning een geluid kunnen geven of niet, dan heeft men te onderzoeken wat er gebeurt, als de klapvliezen plotseling gespannen worden zonder belang-rijke luchtverplaatsing, d. i. mijne proef te herhalen die Gij „zeker niet bij-zonder klemmend” noemt. Men hoort onder deze omstandigheden — *geen geluid*.

Ziedaar, amice Collega, mijn laatste woord. Ik kan mij niet voorstellen, dat na overdenking niet iedereen tot de conclusies zal geraken die ik reeds lang verdedigd heb. Vergis ik mij — laat ons dan de-samensprekingen over dit onderwerp toch staken, overtuigd dat de vrucht onmogelijk de gewenschte overeenstemming, slechts eene ongewenschte verwijdering zijn kan.

Hoogachtend en vriendschappelijk blijf ik

Uw dienstwillige

S. TALMA.

Utrecht, 3 April 1881.

B E R I C H T E N.

BINNENLAND.

In Amsterdam zijn in de week van 27 Maart tot 2 April 203 sterfgevallen aan-gegeven, welke ten opzichte van leeftijd en ziekte aldus gerangschikt kunnen worden.

<i>Oorzaken van den dood.</i>	Totaal.	Onder het jaar.	1-4 j.	5-13 j.	14-19 j.	20-49 j.	50-64 j.	65-79 j.	80 en meer jaren.
Typhus.....	1	1	.	.	.
Mazelen.....	0
Roodvonk.....	0
Diphtheritis.....	0
Ziekten der adembalingsorganen, met tuberculose, kinkhoest, croup.....	67	9	15	2	3	16	6	13	3
Ziekten der spijsverteringsorganen.....	13	4	1	.	.	5	2	1	.
Kraambed en gevolgen.....	1	1	.	.	.
Gewelddadige invloeden.....	4	.	1	1	.	1	.	1	.
Andere ziekten.....	104	42	13	4	.	11	10	17	7
Levenloos aangegeven.....	13
In het geheel aangeeg. met levenl. aangeeg.	203	55	30	7	3	35	18	32	10

Sterfte met levenl. aangeeg. op 10.000 inw. per jaar 322; id. in de corresponderende week van 1871-1880 311. Aantal geborenen met inbegrip der levenl. aangeeg. in deze week 250; id. gemiddeld in de vorige weken van het jaar 258.

SCHELTEMA BEDUIN.